GAZETA LWOWSKA.

W Sobotę Nro. 63. 19. Kwietnia 1817.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — N. Pan raczył Dyrektora Expedytury przy Rządzie kraiowym Galicyyskim, P. Jana Ressiga, na własne żądanie iego od dalszych usług z zostawieniem mu całey pensyi iego uwolnić, a nagradzaiąc wieloletnie i wyszczególniaiące się usługi iego, zaszczycić go wielkim honorowym medalem złotym, z uszkiem i wstążką.

W mieysce iego został Adjunkt Expedytury gubernialney, P. Franciszek Antoni Wolfram, Dyrektorem teyże Expedytury mianowanym.

Rząd kraiowy otrzymał od Łacińskiego Konsystorza Przemyskiego świeże doniesienia o ofiarach dla Szkoł i Nauczycieli w Cyrkule Przemyślskim, i poczytuie sobie za przyiemny obowiązek, takowe publicznie ogłosić:

P. Hrabia Mniszek, Dziedzic Krysowic, założył w roku 1813stym własnym kosztem swoim szkołę, w którey domowy Kapelan iego 20stu młodzieńców z tak dobrym skutkiem uczy, ż ieden z nich iuż do służby nauczycielskiey za zdolnego uznanym został.

Xiążę Jabłonowski, Dziedzic Rogóżna kazał wystawić szkołę, uposażył Nauczyciela pensyą 80 ZR. i 18 korcami zboża corocznie, tudzież iednym morgiem gruntu, który mu uprawiać, a nadto paszę dla 4rech krów i drzewo na opał, wydawać każe.

Pleban w Jarosławiu, JX. Siarczyński, który iuż dla tameczney szkoły panieńskiey składkę daie, obowiązał się na uposażenie szkoły w Laszkach rocznie 30 ZR. składać. Poświęca on się z szczególnieyszą gorliwością co Niedziela nauczaniu młodych ludzi, którzy iuż ze szkoły wyszli, i rozdaie książki szkolne ubogim dzieciom.

Oprócz tych, uczyniono ieszcze w innych Cyrkułach następuiące ofiary:

JX. Horbaczyński, Grecko katolicki Pleban w Uściu Biskupiem w Cyrkule Czortkowskim, obowiązał się Nauczycielowi nowo-założoney szkoły tameczney, corocznie 15 ZR. w monecie konwencyyney wypłacać.

P. Jan Wilhelm Romanowski, Dziedzic Uhnowa w Cyrkule Zołkiewskim, wyznaczył Nauczycielowi szkoły tameczney na czas drożyzny roczną dopłatę 100 ZR. do innych dochodów onegoż.

W Dobromilu oświadczyły się Gminy tameczne Chrześciańska i Żydowska, iż teraźnieyszemu Nauczycielowi rocznie 50 ZR. do pensyi iego dopłacać będą.

Rząd kraiowy poczytuie sobie za miły obowiązek te chwalebne ofiary publicznie ogłosić.

P. Zychon, Dziedzic Przewozia w Cyrkule Bocheńskim, ofiarował 500 ZR., a należące do Dominium Przewozia trzy Gminy, 300 ZR. na tworzący się w Galicyi prowincyalney fundusz wspierania żołnierzy, którzy w ostatniey epoce inwalidami zostali i z tego Kraiu są rodem.

Administrator dóbr Czerca, w Cyrkule Brzeżańskim, ofiarował na wsparcie iednego żołnierza, który z tamtąd iest rodem, i w ostatnich latach woyny inwalidem został, 25 ZR.

Rząd kraiowy czuie ukontentowanie, ogłaszaiąc te chwalebne ofiary.

Z Wiednia d. 9. Kwietnia. — Dnia 1go t. m. został pułk kiryssierów Jego Cesarzewicowskiey Mości, Arcy-Xięcia Następcy tronu Ferdynanda (który tu od dnia 17go Grudnia 1815 służbę załogową pełnił), przez pułk kiryssierów Arcy-Xięcia Franciszka zluzowanym. Pierwszy z tych pułków zjednał sobie przez wyśmienitą karność i piękną postawę powszechny szacunek stolicy i pochwałę Jenerała dowodzącego, iako też innych znayduiących się tu Jenerałów. Jego Cesarzowicowska Mość, Arcy-Xiąże Następca tronu, raczył iako pierwszy Właściciel pułku, Dowodcy onegoż naywyższe zadowolnienie swoie za to oświadczyć, a przed wyruszeniem pułku, całe grono Officerów do stołu swoiego zaprosić; nadto zaś kazał żołnierzom od Wachtmistrza na dół, dziesięciodniowy żołd wyliczyć.

Gdy w dniu obluzowania obadwa pułki kiryssierów na stoku pod bramą Schotten-

thor zwaną wystąpiły, pokazał się Jego Cesarzowicowska Mość w mundurze pułkowym orszakiem swoim otoczony, i zastał iuż drugiego właściciela pułku, Jenerała iazdy Hrabiego Fresnela, na czele pułku do wyruszenie gotowego; a gdy potem obadwa pułki przed Zastępcą Dowodcy, Jenerała iazdy Margrabiego Sommariva, przeciągnęły, raczył Jego Cesarzowicowska Mość, Arcy-Xiążę Następca tronu, w assystencyi wszystkich obecnych Jenerałów pułk aż do rogatek Taborskich odprowadzić, i tam się z nim w nayłaskawszych wyrazach pożegnać.

Gazeta Medyolańska umieściła obwieszczenie Gubernatora kraiowego, Hrabiego Saurau, treści następuiącey: „Ponieważ iest wolą Jego C. K. Mości, ażeby żaden wyznawca wiary Izraelskiey, przemocą albo mylnym interessem uwodzonym nie był, i aby tam, gdzie idzie o synów pod władzą rodzicielską, albo o małoletnich pod opieką będących, wolność przyymowania wiary Chrześciańskiey, praw rodzicom i opiekunom na mocy ustaw zawarowanych, nie nadweręźała; przeto Jego C. K. Mość postanowił, ażeby co do pierwszego względu, niezmiennie trzymano się rozporządzeń byłego Rządu Włoskiego z dnia 3ego Stycznia 1803go, które się prócz tego iuż na ustawach Cesarza Józefa IIgo i Leopolda IIgo z lat 1788 i 1791 zasadzaią; co się zaś tycze punktu drugiego, maią bydź ustawy w tey mierze w innych częściach Monarchii istnące, także i na Lombardyę rozciągnięte, i tamże ogłoszone.

Rozporządzeniem Rządu kraiowego przywrócono Żydom Lombardzkim wolność handlowania zbożem, która im rozporządzeniem z dnia 23go Sierpnia 1816go odięta była.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Według wiadomości z Wassyngtonu pod d. 24tym Lutego, został P. James Monroe (były Sekretarz Stanu w Departamencie Spraw zagranicznych) Prezydentem (w mieysce P. Madissona), a P. Daniel D. Tompkins, Wice-Prezydentem Zjednoczonych Stanów (na cztery lata, od dnia 4go Marca 1817 do dnia 4go Marca 1821) większością głosów obranym. Tę ich dostoyność ogłoszono uroczyście. Naybliższym kandydatem do godności Prezydenta był P. Rufus King, gdyż miał za sobą 34 głosów; P. Monroe zaś miał ich 183.

Pisma publiczne donoszą z Filadelfii pod dniem 2gim Marca co następuie: „Skoro Jenerał Savary (w Paryżu zaocznie na śmierć skazany) ze Smyrny do Salemu przybył, uwiadomił go zaraz ieden tuteyszy znakomity dom handlowy, że znakomite summy do wypłacenia iemu, są przeznaczone. Twierdzą, że to rozporządzenie od bawiącey ieszcze we Francyi małżonki tegoż Jenerała pochodzi. — Lavalette nie znayduie się tu, lecz iest tu kilku krewnych onegoż i małżonki iego. Z Bordeaux przybyło znowu wielu Francuzów, którzy maiątki ze sobą przywiezione obrócić chcą na posiadłości w Ameryce.

Słychać, że Rząd Zjednoszonych Stanow Ajenta do Buenos Ayres wysłać zamyśla.

Ameryka Hiszpańska.

Gazety Londyńskie umieściły poniższy wypis z listu ajenta kawiarni Londyńskiey Lloyda, pisanego z Buenos-Ayres pod dniem 21wszym Grudnia r. z.: „Dnia 7go zawinął tu woienny okręt Portugalski z urzędowemi listami od Jenerała Portugalskiego (Lecora?) do Rządu tuteyszego, a nazaiutrz znowu odpłynął. Woysko Portugalskie stoi niedaleko od Montevideo, a port tameczny blokuie iedna fregata z dwoma slopami woiennemi; reszta okrętów (Portugalskich) stoi pod Maldonaldo. Wyglądano poddania się miasta Montevideo. Jenerał Artigas wysyłał niedawno do Rządu tuteyszego Deputacyę, oświadczaiąc, że Powiat wschodni (Banda Oriental) zwierzchnictwo Kongressu Tukumańskiego uznaie. Gdy się nad wszystkiem naradzono, i iuż przygotowania do wysłania na okręty woyska i amunicyi dla wsparcia Montevideo poczyniono, wzbraniał się Jenerał Artigas przyiąć warunki ze strony Dyrektora (Puyrredona w Buenos-Ayres) proponowane, a tak wszystko w dawnym stanie pozostało. Nie ma więc teraz wcale żadnego podobieństwa, aby się Rząd tuteyszy miał mieszać do walki między Portugaliią, a Władcami Powiatu wschodniego (między rzekami Uruguay, i Rio de la Plata).“

Donoszą z Nowego Orleanu pod d. 27. Grudnia, iż powstańcy Mexykańscy odnieśli zwycięztwo nad woyskiem Królewsko-Hiszpańskiem niedaleko Rey. Jenerał Victoria uderzył na 2000 Hiszpanow, zdobył milion dollarow i 600 ieńców zabrał. Opasano ściśle Wice-Króla Apodaca. Wielu Officerow i żołnierzy Królewskich, znayduie się w woysku powstańców.

Hiszpaniia.

Jeszcze nic nie słyszano o odpłynieniu do Ameryki wyprawy woienney, pod sprawą Jenerała Abisba'a (Hrabiego O'Donella) w Kadyxie uzbroioney. Pisma publiczne twierdzą, że ta wyprawa dla zatargów z Portugaliią odwleczoną została; tudzież, że Król osadę w Badajoz wzmocnić, i tamże, oraz w Walladolidzie magazyny założyć rozkazał, ponieważ Portugalczykowie na granicach Estremadury i Leonu, woyska ściągać maią.

Listy z Kadyxu donoszą o przybyciu okrętu los Cinto Hermanos, towarami osadniczemi naładowanego, który milion piastrów (5 milionów franków) wartości przywiózł. W tymże samym czasie donoszono o przybyciu dwóch innych bogato naładowanych okrętów, które z powyższym okrętem z Limy odpłynęły.

Mieysce Posła Hiszpańskiego przy Dworze Francuzkim, Hrabiego Peralada, obeymie Hrabia Fernan Nunez, Xiążę Montellano, który od czasu powrotu Króla do Hiszpanii, w tymże samym charakterze przy Dworze Angielskim zostawał. Przyszłe przeznaczenie dyplomatyczne Hrabiego Peralada nie iest ieszcze wiadome.

Król dał jeneralny pardon wszystkim więźniom po więzieniach w Madrycie i w całey Hiszpanii, iako też i w osadach zostaiącym, którzy nie są uwięzionymi za zbrodnie, iakie według praw koniecznie sądzone bydź muszą. Jego Królewska Mość chce, aby powstańcy Amerykańscy w powszechności do łaski tey należeli, a to według przepisów, danych iuż Gubernatorom odległych tych posiadłości.

Rozruchy w Walencyi (*o których namieniliśmy iuż w numerze 37mym gazety naszey*) były dosyć znaczne; lecz nie pochodziły z iakowego spisku przeciwko Rządowi, ale tylko z opłaty od węgli. Lud wysłał był Deputacyę do Jenerała Elio, i podał mu skargę, lecz ón kazał wziąć Deputowanych do więzienia; uwolnił ich Lud, poczem zaszła bitwa z woyskiem, które iednakże przemogło. Między innemi, kazał potem Jenerał Ellio stracić zasłużonego w Walencyi podczas woyny patryotę, nazwiskiem Rechar. Nazaiutrz znaleziono oskarzyciela iego zamordowanego, uciętą zaś głowę iego i zatkniętą na palu, który postawiono na środku rynku, z taką kartką: „Oto „dług, który wypłacam Rycerzowi Recharowi i towarzyszom iego, którzy padli ofiarą zdradzieckiego doniesienia.“ Ogółem stracono w Walencyi 8 osób, a znaczną liczbę uwięziono, i spokoyność zupełnie przywrócono.

Dnia 2. Marca wyszedł w Madrycie nowy edykt, względem zakazu niektórych książek imiennie wyszczególnionych. Te dzieła się na dwie klassy: I. Na takie, których nawet ani za pozwoleniem S. Inkwizycyi nikomu czytać nie wolno; iest ich ośm, a między niemi znayduią się dzieła Woltera. II. Na takie, gdzie rzeczone pozwolenie dane bydź może; iest ich 47, a między niemi dzieła Benjamina Constant pod tytułem: Principes de politique (Zasady polityki) Lacroix, Eléments du droit de gens. (Pierwiastki prawa Narodów) i dziełko pod tytułem: les Visitandines, Adele et Theodore, czyli listy o edukacyi.

Wielka Brytaniia.

Gazety Londyńskie z dnia 25. Marca umieściły poniż ze godne uwagi doniesienie: „Ponieważ Lord Cochrane postanowił wyiechać na kilka miesięcy do Ameryki południowey, aby był świadkiem spraw tameecznych, przeto życzy sobie na opędzenie tey podróży pożyczyć od kogo summę 10,000 funt. szterl. (100,000 ZR.), którą w przeciągu roku wraz z prowizyą rzetelnie oddać przyrzeka, i na którą naywiększe bezpieczeństwo dać iest w stanie. Lord Cochrane chce pożyczaiącemu wypuścić używanie domu swoiego, zwanego Hollyhill, a położonego w nayrozkoszznieyszych okolicach nad rzeką Southampton, z ogrodem i zwierzyńcem. Prócz tego życzy sobie Lord Cochrane sprzedać iakowemu miłośnikowi inną piękną włość w pobliskości leżącą.“

Znany z otwartości swoiey pisarz polityczny, P. Cobbet*), wsiadł z obydwoma

*) Pomiędzy teraźnieyszemi Mowcami Ludu Angielskiego, nie małe miał znaczenie Cobbett; nie od rzeczy więc będzie dać krótką o nim wiadomość. Jest ón synem pewnego wieśniaka; wszedł w służbę woyskową; lecz wkrótce dobremi swoiemi postępkami i talentami taką sobie zjednał przychylność Pułkownika, iż ten podał mu sposobność nabycia wielu wiadomości i wyyścia z woyska. Za Ministerstwa Pitta, wydawał naprzód różne pisma na poparcie onego; wystawiał w nich pobudki i przyszłe zbawienne skutki systematu rzeczonego Ministra. Wkrótce potem porzucił stronę ministeryalną, i przeszedł do oppozyyney. Jest ón podobnoś nayceluieyszym pisarzem politycznym

synami swoiemi 8d. 26. Marca w Liwerpolu na okręt, i popłynął do Stanów Zjednoczonych, gdzie w Nowym Yorku osiąśdź zamyśla. Nie ma ón ochoty żyć w swoiey Oyczyznie, kiedy akt: Habeas Corpus, zawieszono.

Dnia 25. Marca była w Izbie wyższey Parlamentu wielce ważna rosprawa; czytano bowiem po trzeci raz proiekt do prawa względem towarzystw buntowniczych, który przeszedł większością 111 głosów przeciw 23. — Margrabia Buckingham i Xiążę Sussex (Brat Xięcia Rejenta) opierali się temu z wielką wymową. Xiążę ten rzekł na końcu mowy swoiey: „Nauczyła nas rewolu-„cya Francuzka, iż ze zdradą główną igrać „nie można. Tak surowe ograniczenie praw „i swobód Ludu, tylko do zaiątrzenia i pomno-„żenia liczby nieukontentowanych, doprowa-„dzić może. Zaklinam Lordów, aby słuchali „zdrowych zasad, które dla naddziadow na-„szych były świętemi, iako naybezpiecznieyszy „puklerz Konstytucyi i naylepsza pociecha „Oyczyzny.„

P. Clark, Sekretarz zgromadzenia Spafieldskiego, ogłosił, że zapowiedziane na dzień 24. Marca zgromadzenie Ludu, z powodu zawieszenia aktu: Habeas Corpus, odprawić się nie może.

Miasto Birmingham, niegdyś tak bogate, wysłało do Londynu Deputacyę z doniesieniem, iż nie iest w stanie opłacenia należonego na nie podatku na ubogich, i prosi o wsparcie Rządu w tey mierze.

Odebrane w Londynie z rozmaitych okolic kraiowych wiadomości wyrażaią, iż taka w miastach rękodzielnianych panuie spokoyność, iakiey iuż dawno nie było. Po ostatniem zgromadzeniu pospólstwa w Manszestrze, żaden nie zaszedł rozruch. Z 21 osób uwięzionych w Chester-Castle, 16 puszczono na słowo, a 5 ma złożyć zaręczenie. Reszta zaś Ludu rozeszła się spokoynie. Podzielono go na oddziały po 10 ludzi; każdemu oddziałowi przywodził Kapitan, który niósł prośbę. Wszystkie prośby zawierały w sobie buntownicze myśli; wyrażono w nich między innemi: „Jeśliby Xiążę Rejent nie miał względu na ich przełożenię, w tym razie i oni odmówią mu swoiey pomocy.“

Zapewniaią, iż nie tak nędza, iako raczey duch jakobinizmu był powodem do buntu robotników w Manszestrze i innych miastach. Mogą bowiem, kiedy chcą zarobić 30 szylingów (15 ZR.) na tydzień. Dotychczas uwięziono tylko ludzi niskiego stanu, i po większey części wypuszczono ich na wolność; takiemi są: Spenceanie, nie maiący roboty, węglarze, tkacze, szewcy i krawcy. Ludzi poymanych w Glasgowie osadzono w zamku Edynburgskim, a z Manszestru sprowadzono do Londynu. Duch buntowniczy okazuie się w Yorkshire bardziey, aniżeli gdzie indziey.

Uciekło zupełnie o sprawie więźniów w Towerze osadzonych. Stan atoli handlu, rękodzieł i Skarbu, wprawia w niespokoyność. Wydatki kraiowe są nierównie większemi od przychodów, tak dalece, iż przeszło 56 millionów funt. szt. (560 milion. ZR.) nowych papierów skarbowych wydać musiano. Opłata akcyzy przyniosła w ostatnim kwartale 600,000 f. szt. (6 milion. ZR.) mniey, iak w poprzedzaiącym.

Nadzwyczayne wydatki, które Parlament w ilości 300,00 funt. szt. (3 milion. ZR.) uchwalił, wydrukowano z rozkazu Izby niższey. Takie wydatki Posłów Angielskich przy Dworach zagranicznych wynoszą 28,621 funt. szt., i obeymuią opłatę komornego, poczty i t. d. P. Gore-Ousley rachował 1093 funt. szterl. za sprowadzenie z Persyi do Anglii 8 koni, które w podarunku Xięciu Rejentowi ofiarowaro.

Francya.

Trajedya Germanikus, która tak wiele hałasu narobiła, nie będzie iuż więcey reprezentowaną. Oprócz tego wydała ieszcze Policya Paryzka d. 24. Marca zakaz, aby się na parterze teatrów Królewskich nikt z bronią, albo z laską nie pokazywał.

Młody Adwokat Paryzki, nazwiskiem Savauti, wydał zabrane przez Policyę dziełko pod tytułem: Koalicya i Francya. Tak Xiążę Wellington, iako i Poseł Rossyyski, Pozzo di Borgo, domagali się zagrabienia tego dziełka.

Skazano na śmierć kilka osób w Troyes za spisek taki, iakim był Pleigniera; znayduie się między niemi nieiaki Chalta, naczelnik spiskowych.

---

w Anglii Ma ón osobliwszy dar iasnego tłumaczenia się, tak, że go nawet ludzie neymniey oświeceni, zrozumieć mogą, chociaż o Polityce i Administracyi kraiowey mówi. Nikt zręczniey nad niego nie potrafił odkryć szarlatańśtwa i oszukaństwa, iakie się w każdym rachunku, podanym Parlamentowi, znayduią. Ma wielki odbyt na dzieło swoie pod napisem; Political Registerd, zwłaszcza w północney Ameryce.